

κριτική

Πάντοτε απόμακροι και απομονωμένοι

Η νέα συλλογή διηγημάτων του **Σωτήρη Δημητρίου** συγκεντρώνει σε έναν πυκνό τόμο όλα τα βασικά μοτίβα του συγγραφέα

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Σωτήρης Δημητρίου ανήκει στην κατηγορία των πεζογράφων που δουλεύουν συνεχώς πάνω στα ίδια ζητήματα όχι επειδή διακατέχονται από έμμονες ιδέες ή δεν μπορούν να ανοίξουν τον ορίζοντά τους προς νέες κατευθύνσεις, αλλά γιατί το θεματικό τους υλικό αναβλύζει από την τέχνη τους με έναν σχεδόν υπαρξιακό τρόπο. Το πεζογραφικό έργο του Δημητρίου έχει υπό αυτή την έννοια χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στην ποίηση: σαφώς αυτοβιογραφική βάση, έντονα βιωματική λειτουργία, όπως και ένα βλέμμα που ταξιδεύει κάθε τόσο στις εσχατιές του κόσμου.

Η συλλογή διηγημάτων *Το κουμπί και το φόρεμα* είναι το ενδέκατο βιβλίο του Δημητρίου, ο οποίος, έχοντας κάνει το ντεμπούτο του στην πεζογραφία πριν από 25 χρόνια, μοιάζει τώρα να θέλει να συγκεντρώσει σε έναν μικρό αλλά εξαιρετικά πυκνό τόμο όλα τα βασικά μοτίβα της πρόξας του. Το πρώτο που διακρίνουμε εδώ είναι οι άνθρωποι της μεθορίου με τη βορειοπειρωτική ντοπιολαλιά τους: οι άνθρωποι που ξέρουμε από τα μυθιστορήματα *Ν' ακούω καλά τ' όνομά σου* (1993) και *Τους τα λέει ο θεός* (2002), χωρίς να έχουν λείψει και από κάποιες συλλογές διηγημάτων. Πρόσωπα σκιασμένα από την προαποφασισμένη μοίρα τους, που θα αναζητήσουν

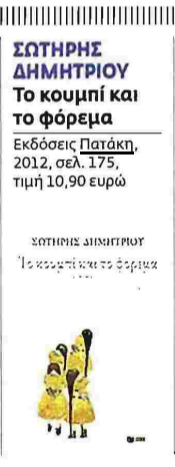
επί ματαίω την ταυτότητά τους ανάμεσα στον δικό τους και στον ξένο τόπο χωρίς να ανακτήσουν ποτέ τον γηγενή εαυτό τους, αφού θα νιώθουν παντού και πάντοτε το ίδιο απόμακροι και απομονωμένοι.

Στα καινούργια διηγήματα του Δημητρίου υπάρχουν βέβαια και άλλα πρόσωπα: χαρακτηριστικές μοναχικοί και δύστροποι που έχουν αποσυρθεί συνειδητά από την οποιαδήποτε μορφή κοινωνικής ζωής, μετανάστες στην άλλη άκρη της υδρογείου ή ήρωες που έχουν στερηθεί διά βίου τη χαρά και κοιτάζουν ξαφνικά μέσα από μια χαραμάδα προβλέποντας σε μία πιθανότητα ικανή να τους γεμίσει με απαντοχή και ελπίδα, ακόμη κι αν είναι σίγουροι πως δεν θα γίνει ποτέ πραγματικότητα.

Σε μια τέτοια περιήγηση θα πρέπει να προσθέσουμε την εγγενή ροπή της καθημερινότητας προς το κακό και τη διαστροφή, που μπορεί να συμπεκνωθούν σε ένα σπαρακτικό στιγμιότυπο ή σε μία και μοναδική (ανύποπτη κατ' αρχάς) φράση. Σε ορισμένες σελίδες του Δημητρίου επικρατεί πάντως και ένα εντελώς διαφορετικό κλίμα: το κλίμα της ευδιάθετης περιπλάνησης στους δρόμους της πρωτεύουσας που συναντήσαμε στα *Οπωροφόρα της Αθήνας* (2005). Η ευδιαθεσία θα αποκτήσει εν προκειμένω μια φανερά ειρωνική διάθεση που θα αναδείξει την ιλαρότητα ενός συλλογικού περιγυρού ο οποίος οδεύει με ταχύτητα προς το παραλήρημα και την παράνοια.

Ο κύκλος κλείνει με την ενσώματη (αν μπορώ να το πω έτσι) παρουσία του συγγραφέα στα διηγήματά του. Σκοπός του άλλοτε να υπενθυμίσει παλαιότερους πρωταγωνιστές του, άλλοτε να μιλήσει για τις αφορμές της γραφής του και άλλοτε να δώσει εξηγήσεις για τα μέσα και τα εργαλεία της δουλειάς του, όπως έκανε προ τετραετίας στο αφηγημά του «Σαν το λίγο το νερό».

Στα καινούργια διηγήματα του Σωτήρη Δημητρίου πρωταγωνιστούν οι άνθρωποι της μεθορίου

Στα καινούργια διηγήματα του Σωτήρη Δημητρίου πρωταγωνιστούν οι άνθρωποι της μεθορίου